

CHAMBRE
des Représentants.

SEANCE DU 6 MAI 1926.

Projet de loi modifiant la loi du 30 juillet 1889 sur l'assistance judiciaire et la procédure gratuite ⁽¹⁾

TEXTE
ADOPTÉ AU PREMIER VOTE ⁽²⁾.

TITRE PREMIER.

**De l'assistance judiciaire
et de ceux qui y ont droit.**

ARTICLE PREMIER (ancien 1bis) ⁽³⁾.

L'assistance est applicable :

1° Aux litiges portés devant une juridiction quelconque, même arbitrale ou administrative, ainsi qu'aux actes relatifs à l'exécution des jugements et arrêts;

(1) Projet de loi, n° 411 (1922-1923).

Rapport, n° 119 (1923-1924).

Amendements, n° 272.

(2) Les amendements adoptés au premier vote sont imprimés en caractères *italiques*.

(3) L'article premier a été supprimé au premier vote. Il était rédigé comme suit :

« Les indigents peuvent être admis à faire valoir leurs droits en justice, soit en demandant, soit en défendant, sans être astreints au paiement des droits de timbre et d'enregistrement, des frais de greffe et d'expédition et autres semblables. Dans ce cas, les avocats, avoués et huissiers désignés prêtent gratuitement leur ministère. »

KAMER
der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 6 MEI 1926.

Wetsontwerp tot wijziging der wet van 30 Juli 1889 betreffende den gerechtelijken bijstand en de toelating om kosteloos te procederen ⁽¹⁾.

TEKST IN EERSTE LEZING
GOEDGEKEURD ⁽²⁾.

TITEL I.

**Gerechtelijke bijstand en personen
die daarop recht hebben.**

EERSTE ARTIKEL (vroeger 1bis) ⁽³⁾.

Bijstand kan worden verleend

1° Voor geschillen, aanhangig gemaakt voor een der takken der rechterlijke macht, voor scheidsmannen of voor een lichaam met administratieve rechtspraak belast, alsmede voor de handelingen in verband met de tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten;

(1) Wetsontwerp, n° 411 (1922-1923).

Verslag, n° 119 (1923-1924).

Amendementen, n° 272.

(2) De amendementen in eerste lezing aangenomen zijn *cursief* gedrukt.

(3) Het eerste artikel werd in eerste lezing weggelaten. Het luidde :

« Aan de onvermogenen kan gelegenheid gegeven worden om, hetzij als eischer, hetzij als verweerder, hunne rechten voor de rechtbanken te doen gelden zonder de zegel- en registratierechten, de griffie- en expeditiekosten en andere dergelijke kosten te moeten betalen. In dit geval treden de aangewezen advocaten, pleitbezorgers en deurwaarders kosteloos op. »

2° En dehors de tout litige, aux actes de juridiction gracieuse, aux actes qui en sont le préliminaire nécessaire ainsi qu'aux actes qui impliquent l'intervention d'un avoué ou d'un huissier.

ART. 2.

Le bénéfice de l'assistance judiciaire est accordé aux personnes de nationalité belge, lorsque leur prétention paraît juste, qu'elles ont intérêt à la faire valoir et qu'elles justifient de leur indigence.

ART. 3.

Le bénéfice de l'assistance peut être réclamé dans les mêmes conditions par les étrangers, conformément aux traités internationaux, et par les personnes physiques sans nationalité déterminée, *dans le cas où les ressortissants de la nation à laquelle ces personnes ont appartenu en dernier lieu y ont droit en vertu d'un traité.*

ART. 4.

Les personnes qui, sans être totalement indigentes, n'ont cependant que des ressources insuffisantes pour faire face à tous les frais d'un procès, peuvent aussi bénéficier de l'assistance, mais à la condition de verser entre les mains du receveur de l'enregistrement, une somme à déterminer par la décision qui accorde l'assistance.

TITRE II.

De l'organisation des bureaux d'assistance judiciaire.

ART. 5.

Il y a un bureau d'assistance judiciaire au sein de chaque tribunal de

2° Buiten eigenlijk rechtsgeschil, voor handelingen behorende tot de vrijwillige rechtspraak, voor de handelingen die deze noodzakelijk voorafgaan, alsmede voor de handelingen waarbij een pleitbezorger of een deurwaarder moet optreden.

ART. 2.

Het voordeel van den gerechtelijken bijstand wordt verleend aan de personen van Belgische nationaliteit, indien hun aanspraak rechtmatig voorkomt, zij er belang bij hebben die te doen gelden en zij van hun onvermogen doen blijken.

ART. 3.

Het voordeel van den gerechtelijken bijstand kan ook, onder dezelfde voorwaarden, gevorderd worden door vreemdelingen; overeenkomstig de internationale verdragen, en door natuurlijke personen zonder bepaalde nationaliteit, *ingeval de onderdanen der natie, waartoe die personen het laatst hebben behoord, krachtens een verdrag op dit voordeel recht hebben.*

ART. 4.

Zij die, ofschoon zij niet volkomen onvermogend zijn, slechts over ontoereikende geldmiddelen beschikken om al de kosten van een proces te bestrijden, kunnen ook het voordeel van den bijstand genieten doch mits zij in handen van den ontvanger der registratie eene som storten, te bepalen bij de beschikking waarbij gerechtelijke bijstand wordt verleend.

TITEL II.

Inrichting der bureelen voor gerechtelijken bijstand.

ART. 5.

Er is een bureel voor gerechtelijken bijstand gevestigd bij elke rechtbank

première instance, de chaque tribunal de commerce, de chaque Cour d'appel et de la Cour de cassation.

ART. 6.

En première instance, chaque bureau comporte une ou plusieurs sections.

ART. 7.

Chaque section est constituée d'un juge désigné par le Président du tribunal au commencement de chaque année judiciaire. Le Président désigne en outre un ou plusieurs suppléants qui remplacent le titulaire empêché.

ART. 8.

La section siège avec l'assistance du procureur du Roi ou de l'un de ses substitués.

Les fonctions de greffier sont remplies par le greffier en chef ou un greffier du Tribunal auquel se rattache le bureau.

ART. 9.

A la Cour d'appel le bureau est constitué d'un conseiller que le premier Président désigne au commencement de chaque année judiciaire.

En cas d'empêchement, le titulaire est remplacé par l'un des suppléants, qui sont désignés également par le président ⁽¹⁾.

ART. 10.

Le bureau siège avec l'assistance du Procureur général, d'un avocat général

⁽¹⁾ L'article 9bis a été supprimé au premier vote. Il était conçu comme suit :

ART. 9bis.

Lorsque le bureau d'une Cour d'appel est saisi de l'appel d'une décision de première instance, l'un des conseillers suppléants est adjoint au titulaire pour statuer sur cet appel.

van eersten aanleg, bij elke rechtbank van koophandel, bij elk Hof van beroep en bij het Verbrekingshof.

ART. 6.

In eersten aanleg bestaat ieder bureel uit eene of meer afdeelingen.

ART. 7.

Iedere afdeeling bestaat uit een rechter, door den Voorzitter der Rechtbank aangewezen bij den aanvang van elk rechterlijk jaar. De Voorzitter wijst bovendien een of meer plaatsvervangers aan, die den titularis vervangen wanneer hij verhinderd is.

ART. 8.

De afdeeling houdt zitting ten overstaan van den procureur des Konings of van een zijner substituten.

Het griffiersambt wordt waargenomen door den hoofdgriffier van, of een griffier bij de Rechtbank, waartoe het bureel behoort.

ART. 9.

Bij het Hof van beroep bestaat het bureel uit een raadsheer, door den Eersten Voorzitter aangewezen bij den aanvang van elk rechterlijk jaar.

De titularis, die verhinderd is, wordt vervangen door een der plaatsvervangers, welke eveneens door den Eersten Voorzitter zijn aangenomen ⁽¹⁾.

ART. 10.

Het bureel houdt zitting ten overstaan van den procureur generaal, van

⁽¹⁾ Artikel 9bis werd in eerste lezing weggelaten. Het luidde :

ART. 9bis.

Wanneer het bureel van een Hof van beroep kennis neemt van het beroep tegen eene beschikking in eersten aanleg, wordt een van de plaatsvervangende raadsheeren aan den titularis toegevoegd om over dit beroep uitspraak te doen.

ou d'un substitut du Procureur général.

Les fonctions de greffier sont remplies par le greffier en chef ou un greffier à la Cour.

ART. 11 (ancien 10bis).

A la Cour de cassation, le bureau est constitué d'un conseiller désigné par le premier Président au commencement de chaque année judiciaire.

Le premier Président désigne en même temps un ou plusieurs suppléants pour le cas d'empêchement du titulaire.

ART. 12 (ancien 10ter).

Le bureau siège avec l'assistance du Procureur général ou d'un avocat général.

Les fonctions de greffier sont remplies par le greffier en chef ou par un greffier de la Cour ⁽¹⁾.

ART. 13 (ancien 11).

Dans les provinces de la Flandre Occidentale, de la Flandre Orientale, d'Anvers et du Limbourg, ainsi que dans l'arrondissement de Louvain, les membres des bureaux de première instance doivent connaître la langue flamande.

Dans l'arrondissement de Bruxelles, la même connaissance est exigée des membres de la moitié des sections du bureau de première instance.

Dans les bureaux d'appel, le conseiller et l'officier du ministère public doivent connaître les deux langues.

(1) L'article 10^{quater} a été supprimé au premier vote. Il était conçu comme suit :

ART. 10^{quater}.

Lorsque le bureau de la Cour de Cassation est saisi d'un pourvoi contre une décision accordant ou refusant le *Pro Deo*, il est composé de trois conseillers désignés par le Premier Président.

een advocaat generaal of van een substitut van den Procureur generaal.

Het griffiersambt wordt waargenomen door den hoofdgriffier van, of door een griffier bij het hof.

ART. 11 (vroeger 10bis).

Bij het Verbrekingshof bestaat het bureel uit een raadsheer, door den Eersten Voorzitter aangewezen bij den aanvang van elk rechterlijk jaar.

Tevens wijst de Eerste Voorzitter een of meer plaatsvervangers aan, voor het geval dat de titularis verhinderd is.

ART. 12 (vroeger 10ter).

Het bureel zetelt, bijgestaan door den Procureur generaal of een advocaat generaal.

Het griffiersambt wordt waargenomen door den hoofdgriffier van, of door een griffier bij het Hof ⁽¹⁾.

ART. 13 (vroeger 11).

In de provinciën West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, evenals in het arrondissement Leuven, moeten de leden van de bureelen in eersten aanleg de Vlaamsche taal machtig zijn.

In het arrondissement Brussel is dit ook vereischt voor de leden van de helft der afdeelingen van het bureel in eersten aanleg.

In de bureelen in hooger beroep, moet de raadsheer en de ambtenaar van het openbaar ministerie beide talen machtig zijn.

(1) Artikel 10^{quater} werd in eerste lezing weggelaten; het luidde :

ART. 10^{quater}.

Wanneer het bureel van het Verbrekingshof kennis neemt van eene voorziening tegen eene beslissing, waarbij het *Pro Deo* verleend of geweigerd wordt, bestaat het uit drie raadsheeren aangewezen door den eersten voorzitter.

TITRE III.**De la compétence.****ART. 14 (ancien 12.)**

Le bénéfice de l'assistance est accordé par le bureau du lieu où l'assistance doit être prestée.

ART. 15 (ancien 13.)

Devant la justice de paix, le bénéfice de l'assistance est accordé par le juge de paix, sous les conditions de l'article 2 et sans procédure.

ART. 16 (ancien 14.)

En matière répressive, sans préjudice à l'application de l'article 204 du Code d'instruction criminelle et des dispositions qui régissent la désignation des défenseurs devant les juridictions militaires, le bureau de première instance, sur requête verbale ou écrite et sans autre procédure, accorde au prévenu indigent, même étranger et à la partie civilement responsable, le bénéfice de l'assistance judiciaire.

La partie civile peut demander le même bénéfice en s'adressant au juge saisi de la poursuite.

ART. 17 (ancien 15.)

Dans les cas urgents, le juge saisi de l'affaire peut, dans les conditions établies par l'article 2 et sur simple requête verbale ou écrite, accorder le bénéfice de l'assistance pour les actes et devoirs qu'il détermine.

ART. 18 (ancien 16.)

Si, devant le bureau, la partie adverse justifie de son indigence, elle peut être

TITEL III.**Bevoegdheid.****ART. 14 (vroeger 12.)**

Het voordeel van den bijstand wordt verleend door het bureel der plaats waar de bijstand moet verstrekt worden,

ART. 15 (vroeger 13.)

Voor het vredegericht wordt het voordeel van den bijstand door den vrederechter verleend onder de bij artikel 2 voorziene voorwaarden en zonder rechtspleging.

ART. 16 (vroeger 14.)

In strafzaken, onverminderd de toepassing van artikel 294 van het Wetboek van Strafvordering en van de bepalingen betreffende de aanwijzing van verdedigers voor de militaire rechtslichamen, verleent het bureel in eersten aanleg op mondeling of schriftelijk verzoek en zonder verdere rechtspleging, aan den behoeftigen beklagde, zelfs indien hij vreemdeling is, aan de burgerlijke partij en aan de burgerlijke aansprakelijke partij, het voordeel van den gerechtelijken bijstand.

De burgerlijke partij kan hetzelfde voordeel vorderen, mits zij zich wendt tot den rechter die kennis neemt van de vervolging.

ART. 17 (vroeger 15.)

In spoedeisende gevallen kan de rechter, die kennis neemt van de zaak, onder de bij artikel 2 voorziene voorwaarden en op eenvoudig mondeling of schriftelijk verzoek, het voordeel van den bijstand verleenen voor de handelingen en bemoeiingen, welke het nader bepaalt.

ART. 18 (vroeger 16.)

Indien de wederpartij bij het bureel van haar onvermogen doet blijken, kan

admise au bénéfice de la procédure gratuite pour sa défense et ses demandes reconventionnelles.

Si le *Pro Deo* est demandé par le défendeur après l'intentement du procès, il est statué par la juridiction saisie, qui pourra, si elle le juge convenable, demander rapport au bureau.

ART. 19 (ancien 17).

Les décisions des bureaux de première instance ne sont pas susceptibles d'opposition; elles ne peuvent être frappées d'appel que par le Procureur général près la Cour d'appel. L'appel est porté devant le bureau d'appel institué au siège de la Cour d'appel du ressort.

Le Procureur général près la Cour d'appel peut déférer à la Cour de cassation, uniquement pour contravention expresse à la loi, les décisions du bureau d'appel.

Les décisions rendues par le juge de paix ou par le bureau en matière répressive ou dans les cas urgents ne sont susceptibles d'aucun recours.

TITRE IV.

De la procédure.

ART. 20 (ancien 18).

Les diverses sections d'un bureau de première instance se répartissent les affaires suivant un règlement arrêté par le Président du tribunal.

ART. 21 (ancien 19).

Devant les bureaux de première in-

haar, voor hare verdediging en hare aanvragen tot reconventie, vergunning worden verleend om kosteloos te procederen.

Indien het *Pro Deo* door den verweerder wordt gevorderd na de instelling van het proces, wordt er uitspraak gedaan door het rechtscollege dat daarvan kennis neemt; dit college kan, zoo het zulks geraden acht, verslag aanvragen aan het bureel.

ART. 19 (vroeger 17).

De beschikkingen van de bureelen in eersten aanleg zijn niet vatbaar voor verzet; hooger beroep van deze beschikkingen staat alleen den procureur generaal bij het hof van beroep open. Het beroep wordt gebracht voor het bureel in hooger beroep, gevestigd ten zetel van het hof van beroep van het rechtsgebied.

De procureur generaal bij het hof van beroep kan de schikkingen van het bureel in hooger beroep aan de kennisneming van het hof van cassatie opdragen, doch uitsluitend wegens uitdrukkelijke schennis der wet.

De beschikkingen, door den vrederechter of door het bureel in strafzaken of in spoedeisende gevallen verleend, kunnen door geen rechtsmiddel bestreden worden.

TITEL IV.

Rechtspleging.

ART. 20 (vroeger 18).

De verschillende afdelingen van een bureel in eersten aanleg verdeelen de zaken onder elkaar volgens eene door den voorzitter der rechtbank te bepalen regeling.

ART. 21 (vroeger 19).

Voor de bureelen in eersten aanleg

stance, l'instruction se fait comme il suit.

Le demandeur s'adresse, par requête en double signée par lui ou son mandataire, au bureau compétent; il peut, s'il le préfère, s'adresser verbalement au bureau; en ce cas le greffier doit rédiger en double une note sommaire exposant l'objet de la requête. Dans l'un et l'autre cas, le demandeur joint à sa demande les pièces exigées par l'article 37.

Le bureau, à moins qu'il n'estime que la requête doive être immédiatement rejetée, fixe, par appointment mis au bas de chacun des doubles de la requête ou de la note prise par le greffier, le jour où le demandeur est tenu de se présenter en personne ou par mandataire spécial agréé par le bureau et où le défendeur est invité à comparaitre en personne ou par mandataire spécial agréé par le bureau. Les deux parties peuvent se faire assister par un avocat.

L'invitation est transmise sous pli recommandé à la poste par le greffier qui y joint un double de la demande ou de la note rédigée lors de la comparution.

Après avoir entendu les parties et essayé de les concilier, le bureau, en cas de non conciliation, statue immédiatement ou renvoie l'affaire à une autre audience pour information.

Il peut, pour cette information s'adresser au Procureur du Roi et lui demander rapport.

Au jour fixé, le bureau statue après avoir entendu à nouveau *le Procureur du Roi et les parties*.

ART. 22 (ancien 20).

La même procédure est suivie

wordt de zaak behandeld als volgt.

De verzoeker wendt zich tot het bevoegd bureel bij verzoekschrift in dubbel afschrift, ondertekend door hem of door zijn lasthebber; hij kan, zoo hij zulks verkiest, zich mondeling wenden tot het bureel; in dit geval moet de griffier eene korthondige nota tot uiteenzetting der gronden van het verzoek in dubbel opmaken. In het een en het ander geval voegt de verzoeker bij zijn verzoek de bij artikel 37 vereischte stukken.

Tenzij het meent het verzoek onmiddellijk te moeten afwijzen, bepaalt het bureel, bij uitspraak vermeld onderaan elk dubbel van het verzoekschrift of van de nota genomen door den griffier, den dag, waarop de verzoeker zich in persoon of bij een door het bureel toegelaten bijzonderen lasthebber opnieuw moet aanmelden en waarop de verweerder wordt uitgenoodigd, hetzij in persoon, hetzij bij een door het bureel toegelaten bijzonderen lasthebber te verschijnen. Beide partijen mogen zich door een advocaat laten bijstaan.

De oproeping wordt bij een ter post aangeteekend schrijven toegezonden door den griffier die een dubbel van het verzoek of van de bij de verschijning opgemaakte nota daarbij voegt.

Na partijen te hebben gehoord en te hebben getracht hen te verzoenen, doet het bureel, in geval van niet verzoening, onmiddellijk uitspraak of verwijst de zaak voor het inwinnen van inlichtingen naar eene andere terechtzitting.

Voor dit inwinnen, kan het zich wenden tot den Procureur des Konings en hem verslag vragen.

Op den gestelden dag doet het bureel uitspraak na opnieuw *den Procureur des Konings en partijen* te hebben gehoord.

ART. 22 (vroeger 20).

Voor het bureel bij het Hof van

devant le bureau de la Cour d'appel.

Le bureau peut renvoyer la demande au Procureur général pour information.

ART. 23 (ancien 21).

Le bureau de première instance et le bureau d'appel statuent sur les *réquisitions du Ministère public*, parties entendues ou appelées, comme il est dit ci-après ⁽¹⁾.

L'instruction se fait à huis clos.

ART. 24 (ancien 22).

Le bénéfice de l'assistance n'est accordé pour la procédure devant la Cour de cassation en matière civile qu'après que le bureau saisi de la demande aura obtenu une consultation d'un avocat à la Cour de cassation désigné par le bâtonnier de son ordre.

ART. 25 (ancien 23).

Les décisions motivées sont inscrites à la suite de la première ordonnance sur l'un des doubles de la requête ou de la note prise par le greffier. Elles sont signées par le magistrat qui les a rendues et le greffier.

Elles sont exécutoires sur minute, mais les intéressés peuvent, s'ils le demandent, obtenir gratuitement l'expédition qui comprendra la formule exécutoire.

ART. 26 (ancien 24).

La décision accordant l'assistance

(1) Le deuxième alinéa de l'article a été supprimé au premier vote. Il était conçu comme suit :

Pour réformer une décision du bureau de première instance, le bureau d'appel doit statuer à l'unanimité.

beroep wordt dezelfde rechtspleging gevolgd.

Het bureel kan het verzoek voor het inwinnen van inlichtingen verwijzen naar den Procureur generaal.

ART. 23 (vroeger 21).

Het bureel in eersten aanleg en het bureel in hooger beroep beschikken op de *vorderingen van het Openbaar Ministerie*, partijen gehoord of opgeroepen, zooals verder wordt bepaald ⁽¹⁾.

De behandeling geschiedt met gesloten deuren.

ART. 24 (vroeger 22).

Voor de rechtspleging voor het Hof van cassatie in burgerlijke zaken, wordt het voordeel van den bijstand eerst verleend, nadat het bureel, waarbij de aanvraag werd ingediend, van raad zal zijn gediend door een advocaat bij het Hof van cassatie, aangewezen door den stafhouder van zijne orde.

ART. 25 (vroeger 23).

De met redenen omkleede beschikkingen worden ingeschreven na het eerste bevelschrift op een der dubbels van het verzoekschrift of van de nota genomen door den griffier. Zij worden onderteeekend door den magistraat, die ze heeft uitgesproken, en door den griffier.

Zij zijn uitvoerbaar op de minuut; de belanghebbenden kunnen echter, zoo zij zulks aanvragen, de expeditie, die de uitvoerbaarverklaring moet bevatten, kosteloos bekomen.

ART. 26 (vroeger 24).

De beschikking, waarbij bijstand

(1) Het tweede lid van het artikel werd weggelaten. Het luidde in eerste lezing :

Om eene beschikking van het bureel in eersten aanleg te hervormen, moet het bureel in hooger beroep eenparig uitspraak doen.

sous la réserve exprimée à l'article 4 est dénoncée par le greffier du bureau au receveur de l'enregistrement qui, de son côté, doit prévenir le greffier dès que la consignation est faite.

Cette consignation est mentionnée sur la minute de la décision.

ART. 27 (ancien 25).

Toute décision qui accorde l'assistance désigne les officiers publics ou ministériels qui auront à prêter leur ministère. La désignation de l'avocat se fera conformément aux articles 6 et 16 de la loi du 30 juillet 1889.

ART. 28 (ancien 26).

Au début de chaque année judiciaire, les chambres de discipline des notaires, des avoués et des huissiers du ressort dressent une liste pour régler la répartition des affaires entre les notaires, les avoués et les huissiers et la transmettent aux bureaux de première instance et d'appel.

ART. 29 (ancien 26bis).

Les dossiers relatifs aux demandes d'assistance judiciaire peuvent être soumis à l'examen d'un délégué de la chambre des avoués et d'un délégué de la chambre des huissiers, qui auront la faculté d'y joindre une note. *Toutefois il ne pourra* résulter de cette communication aucun retard dans l'examen des affaires.

ART. 30 (ancien 27).

L'appel contre les décisions des bureaux de première instance doit être formé par le Procureur général près la Cour d'appel, dans le mois du pro-

wordt verleend onder het bij artikel 4 gemaakte voorbehoud, wordt door den griffier van het bureau medegedeeld aan den ontvanger der registratie, die zijnerzijds den griffier moet verwittigen zoodra de bewaarestelling heeft plaats gehad.

Van deze bewaarestelling wordt melding gemaakt op de minuut van de beschikking.

ART. 27 (vroeger 25).

Elke beschikking, waarbij bijstand wordt verleend, wijst de openbare of ministerieele ambtenaren aan die hunne ambtshulp hebben te verleen. De aanwijzing van den advocaat geschiedt overeenkomstig de artikelen 6 en 16 der wet van 30 Juli 1889.

ART. 28 (vroeger 26).

Bij den aanvang van ieder gerechtelijk jaar, maken de tuchtkamers van notarissen, van pleitbezorgers en van deurwaarders van het rechtsgebied eene lijst op tot regeling van de verdeeling der zaken onder de notarissen, de pleitbezorgers en de deurwaarders en zenden deze lijst aan de bureelen in eersten aanleg en in hooger beroep.

ART. 29 (vroeger 26bis).

De dossiers betreffende de aanvragen tot gerechtelijken bijstand kunnen aan een afgevaardigde van de kamer der pleitbezorgers en van een afgevaardigde van de kamer der deurwaarders worden medegedeeld tot onderzoek; dezen kunnen er eene nota bijvoegen. Die mededeeling mag echter niet tot eenige vertraging in het onderzoek der zaken aanleiding geven.

ART. 30 (vroeger 27).

Hooger beroep van de beschikkingen der bureelen in eersten aanleg moet door den Procureur generaal bij het hof van beroep worden ingesteld

noncé, par acte notifié aux parties, motivé et contenant assignation à comparaître à jour fixe devant le bureau d'appel.

La notification se fera comme en matière répressive.

ART. 31 (ancien 28).

Le pourvoi en cassation du Procureur général près la Cour d'appel contre les décisions du bureau d'appel est formé par déclaration reçue au greffe du bureau, dans les dix jours du prononcé, motivé et notifié aux parties, dans les dix jours de sa date, le tout à peine de nullité.

La notification se fera comme en matière répressive, avec assignation à comparaître à jour fixe devant la Cour de cassation.

ART. 32 (ancien 29).

Devant la Cour de cassation, la procédure est la même que pour les pourvois contre les arrêts et jugements en matière répressive.

ART. 33 (ancien 30).

Toute décision en matière d'assistance judiciaire est, de plein droit, exécutoire nonobstant tout recours.

ART. 34 (ancien 31).

Si une affaire de pension alimentaire est portée au bureau de première instance ou d'appel et qu'après vérification de l'indigence du demandeur le bureau concilie les parties, il dresse, de cet arrangement, un acte qui est

binnen de maand der uitspraak, bij eene aan partijen te beteekenen, met redenen omkleede akte, houdende aanzegging om op gestelden dag voor het bureel in hooger beroep te verschijnen.

De beteekening geschiedt zooals in strafzaken.

ART. 31 (vroeger 28).

Voorziening in cassatie vanwege den Procureur generaal bij het Hof van beroep tegen beschikkingen van het bureel in hooger beroep geschiedt bij eene ter griffie van het bureel binnen tien dagen na de uitspraak ontvangen verklaring en wordt, met redenen omkleed, binnen tien dagen na de dagteekening er van, aan partijen betee-kend, een en ander op straffe van nietigheid.

De beteekening geschiedt zooals in strafzaken met dagvaarding om op gestelden dag voor het Hof van cassatie te verschijnen.

ART. 32 (vroeger 29).

In het Hof van cassatie is het rechtspleging dezelfde als bij hooger beroep van arresten en vonnissen in strafzaken.

ART. 33 (vroeger 30).

Elke beschikking ter zake van gerechtelijken bijstand is van rechtswege, niettegenstaande elk rechtsmiddel, uitvoerbaar.

ART. 34 (vroeger 31).

Indien eene zaak van uitkeering tot onderhoud voor het bureel in eersten aanleg of in hooger beroep wordt aangebracht en, nadat van de echtheid van des verzoekers onvermogen is gebleken, het bureel bij wege van minnelijke

signé par elles ou qui constate qu'elles ne peuvent signer.

Cet acte est conservé au greffe.

Lorsque les débiteurs de la pension restent en défaut de l'acquitter, cet acte peut, à la requête du créancier, être rendu exécutoire dans les formes des articles 1020 et 1021 du Code de Procédure civile et cette exécution se poursuit avec le bénéfice de l'assistance.

ART. 35 (ancien 32).

Si les intéressés ou l'un d'eux ne comprend pas la langue dont il est fait usage devant le bureau de la consultation gratuite de première instance ou d'appel, l'emploi d'un interprète est obligatoire dans toutes les parties du pays. Les frais restent à charge de l'État.

ART. 36 (ancien 33).

Sont exemptés du timbre, de la formalité de l'enregistrement et des droits de greffe, tous les actes et écritures relatifs à la demande d'assistance judiciaire jusque et y compris l'expédition de la décision et l'acte de transaction visé à l'article 34.

Peuvent être produits sans être timbrés ni enregistrés tous les actes et écritures tendant à justifier ou à constater la demande d'assistance.

schikking partijen verzoent, maakt het daarvan een akte op, welke door partijen wordt ondertekend of waarbij vastgesteld wordt dat deze niet kunnen teekenen.

Deze akte wordt ter griffie bewaard.

Wanneer zij, die de uitkeering verschuldigd zijn, in gebreke blijven ze te vereffenen, kan deze akte, op aanzoek van den schuldeischer, uitvoerbaar worden gesteld op de wijze voorzien bij de artikelen 1020 en 1021 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en deze tenuitvoerlegging wordt vervolgd onder vergunning van gerechtelijken bijstand.

ART. 35 (vroeger 32).

Indien de betrokken personen of één onder hen de taal, welke voor het bureel voor kostelooze rechtspleging in eersten aanleg of in hooger beroep gebruikt wordt, niet verstaat, is in welk deel van het Rijk ook, de aanstelling van een tolk vereischt. De kosten komen ten laste van den Staat.

ART. 36 (vroeger 33).

Zijn vrij van zegel et van griffie-rechten en ontslagen van de formaliteit der registratie, al de akten en geschriften betreffende een verzoek om gerechtelijken bijstand, tot en met de uitgifte van de beschikking en de bij artikel 34 voorziene akte van minnelijke schikking.

Kunnen overgelegd worden zonder met het zegel bekleed of geregistreerd te zijn, alle akten en geschriften tot staving of betwisting van een verzoek om gerechtelijken bijstand.

TITRE V.

De la justification de l'indigence.

ART. 37 (ancien 34).

Le requérant doit présenter au bureau ou au juge saisi de la demande d'assistance judiciaire :

1° Une pièce établissant son identité;

2° Un extrait, certifié exact, de la plus récente déclaration relative aux impôts sur les revenus souscrite par l'intéressé ou par le chef du ménage auquel il appartient et indiquant, par catégorie, les divers revenus déclarés à la supertaxe;

3° Une déclaration par lui affirmée devant le commissaire de police de la commune qu'il habite ou, à défaut de commissaire de police, devant le bourgmestre, indiquant dans le détail les modifications qui se sont produites dans ses moyens d'existence depuis le dépôt de la déclaration reprise sous le n° 1.

Celui qui a reçu cette déclaration atteste qu'elle lui paraît conforme à la vérité ou qu'elle lui paraît contenir des inexactitudes et consigne le résultat des vérifications qu'il aura dû faire à cet égard ⁽¹⁾.

ART. 38 (ancien 35).

Le requérant résidant à l'étranger fait parvenir sa demande en double au

(1) L'alinéa final de l'article a été supprimé au premier vote. Il était rédigé comme suit :

Au cas où pour une raison plausible, le requérant ne pourrait produire l'extrait indiqué au n° 2, le bureau indiquera lui-même les pièces qui devront être produites

TITEL V.

Bewijs van onvermogen.

ART. 37 (vroeger 34).

« De verzoeker moet bij het bureel of den rechter, waarbij een aanvraag tot gerechtelijken bijstand is ingediend, overleggen :

1° een stuk tot bevestiging zijner identiteit;

2° een echt verklaard uittreksel uit de jongste aangifte betreffende de belastingen op het inkomen, onder teekend door den betrokken persoon of door het hoofd van het gezin tot het welk hij behoort, daarbij per categorie de verschillende inkomsten vermeldende welke voor de supertaxe werden aangegeven;

3° eene verklaring, door hem bevestigd voor den commissaris van politie van de gemeente waar hij woont, of bij ontstentenis van commissaris van politie, voor den burgenmeester, waarbij omstandig de wijzigingen worden uiteengezet welke zijne bestaansmiddelen hebben ondergaan sedert de nederlegging van de onder 1° bedoelde aangifte.

Hij die deze verklaring heeft afgenomen, betuigt dat zij hem waarachtig voorkomt of dat zij, naar zijne meening, onjuistheden bevat, en hij teekent den uitslag op der nasporingen welke hij te dien opzichte heeft moeten doen ⁽¹⁾.

ART. 38 (vroeger 35).

De verzoeker, die in het buitenland verblijft houdt, richt zijne aanvraag in

(1) Het laatste lid van het artikel werd in eerste lezing weggelaten. Het luidde :

Mocht de verzoeker het bij nr 2° bedoeld uittreksel om eene aannemelijke reden niet kunnen voorleggen, dan wijst het bureel zelf aan welke stukken moeten voorgelegd worden.

bureau ou au juge, en joignant les documents justificatifs de son indigence, tels qu'ils sont exigés par la loi du pays où il réside.

Si dans ce pays aucune loi ne règle la matière ou s'il n'est pas possible de se conformer à la loi qui y est en vigueur, il joint à sa demande une déclaration affirmée devant l'agent consulaire belge du lieu de sa résidence; cette déclaration contient l'indication de la résidence du requérant et l'énumération détaillée de ses moyens d'existence et de ses charges.

TITRE VI.

Des effets de l'octroi de l'assistance.

ART. 39 (ancien 36).

Sont liquidés en débet, les droits de timbre, d'enregistrement et de greffe applicables à tous les actes faits à la requête de la personne qui a obtenu l'assistance, y compris les pièces invoquées par elle à l'appui de sa prétention et les actes d'exécution du jugement. L'original des exploits d'huissier est, lors de son enregistrement, visé pour timbre. Il mentionne le nombre de feuilles et le droit pour les copies. Celles-ci sont dispensées de la relation du visa, si le papier a les mêmes dimensions que celui de l'original.

Il doit être fait mention de l'admission à l'assistance dans tous les exploits, expéditions et autres actes ou pièces qui sont faits ou délivrés avec le bénéfice de l'assistance.

Le visa pour timbre et l'enregistrement en débet n'ont d'effet, quant aux actes et titres produits par l'assisté,

dubbel tot het bureel of tot den rechter en voegt er de stukken aan toe waaruit zijn onvermogen blijkt, zooals zij vereischt worden door de wetten van het land waar hij verbijf houdt.

Indien de zaak in dat land door geen wet is geregeld of indien het niet mogelijk is zich naar de aldaar van kracht zijnde wet te gedragen voegt hij bij verzoek eenē verklaring, bevestigd voor den Belgischen consulairen agent ter plaatse waar hij verblijft houdt; in deze verklaring wordt de verblijfplaats van den verzoeker vermeld met eene omstandige opgave van zijne bestaansmiddelen en lasten.

TITEL VI.

Gevolgen van de vergunning van gerechtelijken bijstand.

ART. 39 (vroeger 36).

De zegel-, registratie-, en griffierechten, toepasselijk op al de akten opgemaakt op verzoek van den persoon die gerechtelijken bijstand geniet, met inbegrip van de stukken waarop hij zich tot staving van zijne aanspraak beroept en de akten tot tenuitvoerlegging van het vonnis, worden in debet vereffend. Het origineel der deurwaardersexploiten wordt, bij de registratie er van, voor zegel geviséerd. Daarin worden aangeduid het aantal bladen en het recht verschuldigd wegens afschriften. Deze moeten het visa niet vermelden, indien het papier dezelfde afmetingen heeft als dat waarop het origineel is geschreven.

In al de exploiten, uitgiften en andere akten of stukken, opgemaakt of afgeleverd onder het voordeel van den gerechtelijken bijstand, wordt melding gemaakt van de vergunning van bijstand.

Het visa voor zegel en de registratie in debet gelden slechts, wat betreft de akten en titels welke overgelegd wor-

que pour l'objet en vue duquel l'assistance a été accordée.

ART. 40 (ancien 37).

L'administration de l'enregistrement et des domaines fait, à la décharge de l'assisté, l'avance, conformément à l'article 104 de l'arrêté royal du 1er septembre 1920 portant règlement général sur les frais de justice en matière répressive, des frais de transport et de séjour des magistrats, officiers publics ou ministériels, experts et témoins, des honoraires des experts, des taxes des témoins, du coût des insertions dans les journaux lorsqu'elles sont prescrites par la loi ou autorisées par justice, des déboursés et du quart des salaires des huissiers ainsi que des déboursés des autres officiers publics ou ministériels.

ART. 41 (ancien 38).

Le recouvrement des émoluments et honoraires des officiers publics et ministériels, à l'exception du quart des salaires des huissiers, le recouvrement des droits et des amendes liquidés en débet et des avances faites par l'administration de l'enregistrement et des domaines, peuvent être poursuivis dans tous les cas, contre l'assisté, s'il est en état de les payer, et, en outre, *solidairement*, à charge de l'adversaire, si celui-ci a été condamné aux dépens ou si une transaction est intervenue au cours du procès ⁽¹⁾.

(1) L'alinéa final a été supprimé au premier vote. Il était conçu comme suit :

« Dans ces cas, l'assisté et son adversaire seront pour ces recouvrements débiteurs solidaires au sens des articles 1200 et suivants du Code civil. »

den door hem die bijstand geniet, voor het doel waarvoor bijstand werd verleend.

ART. 40 (vroeger 37).

Het bestuur van registratie en domeinen doet, ter ontlasting van hem die bijstand geniet, het voorschot overeenkomstig artikel 104 van het Koninklijk besluit van 1 September 1920 houdende het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken : van de kosten van vervoer en verblijf van de magistraten, openbare of ministerieele ambtenaren, deskundigen en getuigen, van het loon der deskundigen, van het getuigengeld, van de kosten van inlassing in de dagbladen, wanneer zij door de wet zijn voorgeschreven of door den rechter zijn toegelaten, van de bijkomende onkosten en van het vierde van de salarissen van deurwaarders, alsmede van de bijkomende onkosten der andere openbare of ministerieele ambtenaren.

ART. 41 (vroeger 38).

De emolumenten en loonen van openbare en ministerieele ambtenaren, met uitzondering van het vierde van de salarissen van deurwaarders, de in debet vereffende rechten en boeten en de door het bestuur van registratie en domeinen gedane voorschotten kunnen in ieder geval verhaald worden op hem die bijstand, heeft genoten, indien hij in staat is ze te betalen, en, daarenboven *hoofdelijk* op de wederpartij, indien deze in de kosten verwezen werd of indien, in den loop van het geding, eene minnelijk schikking werd getroffen.

(1) Het laatste lid werd in eerste lezing weggelaten. Het luidde :

« In deze gevallen is hij, die wordt bijgestaan, en de wederpartij hoofdelijk schuldenaar voor deze invorderingen, naar luidt van de artikelen 1200 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. »

ART. 42 (ancien 39).

Si l'adversaire de l'assisté est condamné aux dépens, le greffier transmet, dans le mois, un extrait du jugement au receveur de l'enregistrement.

En cas de transaction, les parties sont tenues d'informer l'administration de l'enregistrement et des domaines, par lettre recommandée à la poste, qu'il a été mis fin au litige. Cette information doit être donnée dans les soixante jours de l'accord intervenu, faute de quoi il est encouru par chacune des parties une amende fiscale de 100 francs, qui peut être portée au double des frais de justice occasionnés par le litige.

ART. 43 (ancien 40).

Le recouvrement de la créance de l'administration est poursuivi par elle, conformément aux dispositions légales sur le recouvrement des droits de timbre et d'enregistrement.

La signification de la contrainte au défendeur condamné emporte l'exécution du jugement par défaut au profit de l'assisté, dans les termes de l'article 156 du Code de procédure civile.

L'avoué de l'assisté peut réclamer, à concurrence des émoluments, distraction des dépens auxquels la partie adverse a été condamnée.

ART. 44 (ancien 41).

La provision versée par l'assisté conformément à l'article 4 est affectée d'abord au paiement des frais et honoraires dus aux huissiers, avoués, experts et témoins, suivant l'ordre de date des diverses prestations. Si, à la fin du procès, elle n'est pas épuisée, le solde est

ART. 42 (vroeger 39).

Wordt de wederpartij van hem die bijstand geniet in de kosten verwezen, dan zendt de griffier binnen de maand aan den ontvanger der registratie een uittreksel uit het vonnis.

Werd eene minnelijke schikking getroffen, dan moeten partijen aan het bestuur van registratie en domeinen bij een ter post aangeteekend schrijven mededeelen, dat aan het geschil een einde werd gemaakt. Deze mededeeling moet geschieden binnen zestig dagen na de getroffen overeenkomst, bij gebreke waarvan elke partij eene fiskale geldboete van 100 frank belooft; welke kan gebracht worden tot op het dubbele van de kosten veroorzaakt door het geschil.

ART. 43 (vroeger 40).

De invordering der aan het bestuur verschuldigde gelden geschiedt door het bestuur, overeenkomstig de wetsbepalingen in zake de inning van zegel- en registratierechten.

Beteekening van het dwangbevel aan den veroordeelden verweerder brengt tenuitvoerlegging van het vonnis bij verstek mede ten voordeele van hem die bijstand geniet, op de wijze als voorzien bij artikel 156 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

De pleitbezorger van hem die bijstand geniet, kan, tot beloop van de emolumenten, afscheiding eischen van de kosten waarin de wederpartij werd verwezen.

ART. 44 (vroeger 41).

De voorraad, overeenkomstig artikel 4 gestort door hem, die bijstand geniet, wordt gebruikt eerst tot betaling van de kosten en eereloonen verschuldigd aan de deurwaarders, pleitbezorgers, deskundigen en getuigen, naar de orde van den datum der onderschei-

restitué après paiement de tous les droits revenant au fise, à l'assisté sur justification de la fin du litige.

ART. 45 (ancien 42).

L'action en recouvrement des sommes dues au Trésor se prescrit par trente ans, à compter du jour où la formalité a été donnée, s'il s'agit de droits liquidés en débet, et, s'il s'agit d'avances faites par l'administration de l'enregistrement, à partir du jour où elle a effectué le paiement.

ART. 46 (ancien 43).

La cessation de l'indigence donne seule à l'avocat le droit de réclamer des honoraires, dont le montant est, en cas de contestation, arbitré par le bâtonnier.

ART. 47 (ancien 44).

Le Ministre de la Justice met à la disposition des bureaux de première instance et d'appel les sommes nécessaires pour couvrir leurs menues dépenses. Celles-ci, comprennent, notamment, les frais de correspondance des bureaux et ceux des avocats chargés de la défense des indigents admis au bénéfice de l'assistance.

Les bureaux en rendent compte annuellement au Ministre de la Justice.

TITRE VII.

Du retrait de l'assistance.

ART. 48 (ancien 45).

Tant que l'affaire n'est pas terminée, l'assistance peut être retirée, si elle n'a

dene werkzaamheden. Is, bij het afloopen van het proces, de voorraad niet uitgeput, dan wordt het saldo teruggegeven, na betaling van al de rechten verschuldigd aan den fiscus, aan hem die den bijstand genoot, bij overlegging van het bewijs dat het geding ten einde is.

ART. 45 (vroeger 42).

De vordering tot verhaal van de aan de Schatkist verschuldigde sommen vervalt na dertig jaar, met ingang van den dag waarop de formaliteit werd toegestaan, als het in debet vereffende rechten geldt, en, als het door het bestuur van registratie gedane voorschotten betreft, met ingang van den dag waarop dat bestuur de betaling heeft gedaan.

ART. 46 (vroeger 43).

Het ophouden van het onvermogen geeft alleen aan den advocaat het recht tot het ontvangen of vorderen van honorarium, waarvan het bedrag, ingeval er geschil is, door den stafhouder begroot wordt.

ART. 47 (vroeger 44).

De Minister van Justitie stelt ter beschikking van de bureelen in eersten aanleg en in hooger beroep de noodige gelden om hunne kleine uitgaven te bestrijden. Daarbij hooren onder meer de kosten van briefwisseling van de bureelen en die van de advocaten belast met de verdediging van de tot gerechtelijken bijstand toegelaten behoeftigen.

Jaarlijks leggen de bureelen aan den Minister van Justitie daarvan rekening en verantwoording over.

TITEL VII.

Intrekking van den bijstand.

ART. 48 (vroeger 45).

Zoolang de zaak niet afgehandeld is, kan de bijstand ingetrokken worden

été obtenue que grâce à des déclarations inexactes ou si les fins de l'exploit introductif sont autres ou plus amples que celles de la requête en obtention du bénéfice de l'assistance.

La demande en retrait peut être faite par toute partie en cause et par le ministère public. Elle est formulée par requête motivée et signifiée avec assignation à comparaître devant le Tribunal saisi du litige, au jour qui aura été fixé par appointement. Les parties ne sont tenues de comparaître en personne que sur injonction du Tribunal.

Celui-ci peut, s'il le juge convenable, envoyer la demande, pour information au bureau qui a accordé l'assistance. Il ordonne telles mesures d'instruction qu'il juge utile et statue souverainement sur la demande en retrait.

Les frais avancés par l'État, les droits tenus en suspens, les émoluments et honoraires des officiers publics et ministériels autres que la portion payée des salaires des huissiers, sont immédiatement exigibles à charge de la partie déchue du bénéfice de l'assistance.

TITRE VIII.

Disposition pénale.

ART. 49 (ancien 46).

Celui qui, par des déclarations sciemment inexactes ou par d'autres moyens frauduleux aura obtenu ou tenté d'obtenir le bénéfice de l'assistance sans y avoir droit, est puni d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une

door het bureel waardoor hij werd verleend, indien hij alleen werd bekomen dank zij onjuiste aangiften of zoo de gronden van het exploit van rechtsingang andere of wijdere zijn dan die van het verzoekschrift om gerechtelijken bijstand.

De aanvraag tot intrekking kan uitgaan van elke betrokken partij en van het openbaar ministerie. Zij wordt ingediend bij met redenen omkleed verzoekschrift en beteekend met dagvaarding om voor de rechtbank, die kennis neemt van het geschil, te verschijnen op den bij eenvoudige beschikking te bepalen dag. Slechts op aanmaning van de rechtbank, zijn partijen gehouden in persoon te verschijnen.

Deze kan, zoo zij het geraden acht, de aanvraag aan het bureel, dat den bijstand verleende, toezenden tot inlichting. Zij schrijft de instructiemaatregelen voor, welke zij nuttig acht, en doet zonder beroep uitspraak over de vordering tot intrekking.

De door den Staat voorgeschoten kosten, de voorloopig niet geïnde rechten, de emolumenten en loonen van openbare en ministerieele ambtenaren, buiten het betaalde deel van de salarissen der deurwaarders, zijn onmiddellijk vorderbaar van de partij die van het voordeel van den gerechtelijken bijstand vervallen is verklaard.

TITEL VIII.

Strafbepaling.

ART. 49 (vroeger 46).

Hij die, door wetens en willens onjuiste verklaringen of door andere bedrieglijke handelingen, het voordeel van den bijstand bekamt of poogt te bekomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en

amende de 100 à 5,000 francs, ou de l'une de ces peines seulement.

Le livre premier du Code pénal est dans son entier, applicable à ces infractions.

TITRE IX.

Disposition finale.

ART. 50 (ancien 47).

Sont abrogés : la loi du 30 juillet 1889 sur l'assistance judiciaire et la procédure gratuite, sauf *les dispositions* des articles 6 et 14 réglementant la désignation de l'avocat, et la loi du 27 juin 1895, qui en a modifié l'article 3; l'article 24 du décret impérial du 14 décembre 1810 contenant règlement sur l'exercice de la profession d'avocat; le n° 8, les quatre premiers alinéas du n° 10, le n° 11 de l'article 61 de la loi du 25 mars 1891 contenant le Code du timbre.

met geldboete van 100 tot 5,000 frank, of enkel met één dezer straffen.

Het eerste boek van het Strafwetboek is, in zijn geheel, op deze misdrijven van toepassing.

TITEL IX.

Slotbepaling.

ART. 50 (vroeger 47).

Worden ingetrokken de wet van 30 Juli 1889 op den gerechtelijken bijstand en de toelating om kosteloos te procederen, behalve *de bepalingen* van de artikelen 6 en 14 tot regeling van de aanwijzing van den advocaat; alsmede de wet van 27 Juni 1895, waarbij wijzigingen werden gebracht in artikel 3; artikel 24 van het Keizerlijk decreet van 14 December 1810, houdende regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat; n° 8, de eerste vier alinea's van n° 10, n° 11 van artikel 61 der wet van 25 Maart 1891 op het zegel.